

УДК 336.2, 336.5

JEL O23

DOI 10.32782/2786-765X/2023-3-25

Шу Чжан

аспірант,

Національний університет «Львівська політехніка»

ORCID: <https://orcid.org/0009-0004-7617-7870>**Яструбський М.Я.**

доктор економічних наук, професор,

професор кафедри менеджменту і міжнародного підприємництва,

Національний університет «Львівська політехніка»

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-8032-4501>

ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРИКЛАДНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ФІСКАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ В УМОВАХ РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКО-КИТАЙСЬКОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Держава існує завдяки платників податків. Тому питання організування функціонування держави як цілісного організму неминуче зводиться до фіскальної політики. Різні підходи до тлумачення економічної категорії «фіскальна політика» вмотивовані відмінностями в організуванні соціально-економічного укладу країн. Однак сутність визначень зводиться насамперед до порядку формування державного бюджету і його використання в залежності від заданих цілей, які у різних країн не однакові. Фіскальна політика проявляється через її інструменти. Розглядаючи теоретичні засади формування фіскальної політики та їх прикладне використання автори зосередились на досвіді формування фіскальної політики Китаю та України. Досвід побудови та вдосконалення фіскальної політики Китаю актуальний з огляду на його дієвість. Адже на сьогодні економіка Китаю вважається другою після економіки США у світі. Ще пів століття тому Китай відносили до категорії країн, що розвиваються без жодного натяку на блискавичну перспективу. Однак проведені економічні реформи, реформатування підходів до формування фіскальної політики породили сучасне економічне диво у вигляді китайської економічної системи. Останнє десятиліття Китай є незаперечним лідером у двосторонніх українсько-китайських торговельно-економічних відносинах. Обидві країни зацікавлені у розвитку партнерських стосунків в економічній сфері, а отже виникає потреба в узгодженості фіскальних механізмів, які були б сприятливими для реалізації задекларованих намірів. Актуально, що тлумачення економічної категорії «фіскальна політика» українськими науковцями носить більш теоретичний характер, тоді як у роботах китайських науковців фіскальна політика розглядається в площині її практичної реалізації. Наведені статистичні, аналітичні й розрахункові дані свідчать про оперативність реагування фіскальної політики Китаю на зміни в глобальному економічному просторі аналогічно як на перебіг змін соціально-економічного життя й кон'юнктури внутрішнього ринку. Для українського державотворення досвід формування й вдосконалення китайської фіскальної політики є актуальним і корисним.

Ключові слова: фіскальна політика, фіскальні інструменти, доходи і видатки бюджету, фіскальна функція.

Постановка проблеми. Трагування теоретичних положень залежить від середовища і чинників, що формують світоглядні засади визначених положень. Розмаїття трактувань понятійної категорії «фіскальна політика» вмотивоване зміщенням авторами акцентів на ту чи іншу сторону прояву, функції, цілі чи інструментарію такої політики. Однак в основі всіх трактувань покладено формування дохідної і витратної складової бюджету. Актуально дослідити тлумачення фіскальної політики науковцями Китаю, увага яких зосереджена на оптимізації складових статей фіскальної політики, й українських науковців економістів, які віддають перевагу теоретичним формам й обґрунтуванням. Прикладні ж засади формування фіскальної політики повинні осмислюватись через призму

їх дієвості, результативності прояву й віддачі для національної економіки. Власне поєднання теоретичних і прикладних аспектів фіскальної політики на прикладі різних за масштабністю й рівнем потенціалу економік потребує поглибленого дослідження.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Фіскальна політика є ключовим питанням державотворення, тому їй приділяється значна увага з боку державних органів влади. Теоретико-методологічні засади формування фіскальної політики знайшли відображення у працях багатьох зарубіжних та вітчизняних учених. Заслужують уваги праці О.Є. Кузьміна [1], М.Я. Яструбського [2; 3], Н.Г. Синютки [4], О.Ю. Могилевської [5], У. Кайкунь [6], в яких висвітлюються засади формування фіскальної

політики, актуальні в умовах розвитку українсько-китайської економічної співпраці.

Серед українських науковців соціально-економічний зміст поняття «фіскальна політика» ґрунтовно розкриває А.І. Крисоватий [7]. Аналізуючи історичну ретроспективу формування понятійної категорії «фіскальна політика» (від лат. «fisc» – фіск, імператорська казна; казна (тюрк.) – сховище грошей) автор наводить лаконічне трактування фіскальної політики, як маніпулювання державним бюджетом з метою виконання державою своїх функцій. К.Р. Макконнелл розглядає фіскальну політику, як регулювання державних видатків та податкових надходжень які спрямовуються на досягнення повної зайнятості та неінфляційного внутрішнього обсягу виробництва [8, с. 665].

В Економічній енциклопедії фіскальна політика розглядається як сукупність фінансових заходів держави з регулювання доходів та витрат бюджету з метою досягнення визначених соціально-економічних цілей суспільства, виконання важливих функцій держави [9].

Окрім наведених визначень в економічній літературі є низка інших трактувань поняття фіскальної політики, сутність яких зводиться насамперед до збалансованості дохідної та витратної складових державного бюджету.

Дещо різниться підхід до трактування фіскальної політики китайських науковців. Професор Пекінського університету Шуанлінь Лінь оцінює запровадження експансіоністської фіскальної політики Китаю, досліджує борг центрального та місцевого урядів, фіскальну стабільність Китаю і як результат досліджень надає конкретні пропозиції щодо фіскальної політики [10]. Економіст Організації економічного співробітництва та розвитку Сяо Ван (Xiao Wang) осмислює фіскальні диспропорції в Китаї та трансфертну політику, спрямовану на усунення дисбалансу у процесі перерозподілу центрального бюджету [11]. Загалом тематика фіскальної політики є затребуваною зі сторони державних інституцій, тому запит на прив'язку теоретичних положень до прикладних аспектів їхнього використання був і залишається актуальним з огляду на неперервність процесу державотворення.

Виклад основного матеріалу дослідження. Фіскальна політика покликана забезпечувати ресурсну сторону виконання державою своїх функцій і завдань.

Що стосується першочергових завдань, а отже й пов'язаних з ними статей витрат, кожна країна розставляє свої пріоритети. Залежно від заданих пріоритетів соціально-економічного розвитку країни використовують різні

інструменти (елементи) фіскальної політики, до яких належать:

- податкове регулювання;
- видаткове регулювання;
- соціальні трансферти;
- субсидії.

Наведена класифікація розповсюджена у працях українських науковців-економістів, які виходять у своїх міркуваннях з:

- цілей (основних задач) фіскальної політики, до яких належать сталий ріст національного доходу, контрольованість темпів інфляції, зайнятість працездатного населення, згладжування економічних циклічних коливань;
- функцій фіскальної політики, серед яких виділяють стимулюючу, регулюючу, розподільну та соціальну.

Загалом такі характеристики фіскальної політики є притаманними для зазначеної понятійної категорії незалежно від країни, де вони застосовуються в більшій чи меншій мірі. Однак є відмінності у механізмах застосування інструментів фіскальної політики.

Фіскальна політика будь-якої країни перебуває у постійному розвитку. В умовах стрімких перетворень у глобальному економічному просторі зміни в економічній системі конкретної країни є неминучими. На сьогодні маємо тенденцію глобалізації економіки у загальносвітовому масштабі. Це передбачає стандартизацію нормативних документів, якими керуються країни-учасниці економічних об'єднань в організуванні національних економік, а отже й фіскальної політики.

Зосередимо свою увагу на засадах формування фіскальної політики в умовах розвитку українсько-китайської економічної співпраці.

Вже близько десяти років Китай займає пріоритетне місце у торговельно-економічних відносинах з Україною, тому цілком природньо виникає потреба в гармонізації фіскальної політики обох країн з метою поглиблення економічної співпраці на взаємовигідних засадах. Зрозуміло, що рівень ВВП Китаю й України не є зіставними, а отже не можна говорити про паритетність в узгодженості фіскальної політики. За прогнозними даними Міжнародного валютного фонду (МВФ), відображеними у звіті World Economic Outlook 2023, Китай займає друге місце за рівнем ВВП у світі – 19,4 трильйона доларів, що складає 17,9% світового ВВП. У тому ж рейтингу МВФ Україна за рівнем ВВП займає 59 місце з показником 149 млрд доларів [12].

В правовому полі є низка чинників, які можуть сприяти розвитку торговельно-економічних відносин, або ж навпаки – стримувати

процес. Важливим чинником є прозорість у процесі двостороннього співробітництва. Зацікавленість участі китайських інвестицій в українській економіці пов'язана із набором передумов, які очікуються в плані їх забезпечення. До таких передумов належать: стандартизація обліку і звітності, гармонізація фіскальної політики обох країн в умовах розвитку українсько-китайських економічних відносин, створення сприятливого інвестиційного клімату.

Перелічені чинники передбачають удосконалення й розвиток обліково-аналітичного забезпечення, законодавчої бази нормативно-правового характеру. Однак їх реалізація потребує часу, тому важливо поступово реалізувати основоположні засади, які у майбутньому, за сприятливих умов й порозуміння між країнами стануть надійним фундаментом для формування ефективних культурно-економічних зв'язків.

Варто зазначити, що початок українсько-китайської співпраці було закладено підписанням у 1992 році Угоди про торговельно-економічне співробітництво між Урядом України та Урядом КНР. Цим документом було встановлено режим найбільшого сприяння щодо експортних і імпорتنих мит товарів двох країн, податків та внутрішніх зборів [13]. З того часу в українсько-китайській економічній співпраці відбулося багато змін: мали місце як підйоми, так і спади. Така ситуація пояснюється наявністю дієвих чинників, що справляють суттєвий вплив на торговельно-економічні зв'язки, інвестиційну активність.

За період 2022–2023 рр. спостерігається різке зниження обсягів двосторонньої торгівлі між Китаєм й Україною: з 19,3 млрд доларів США у 2021 році до 7,51 млрд доларів США у 2022 році й приблизно на такому ж рівні – у 2023 році. Однак зацікавленість китайської сторони у співпраці й надалі досить висока.

Постараємось з'ясувати причини таких перепадів у економічній співпраці обох країн, роль фіскальних інструментів в аналізованому процесі, визнаючи незаперечний факт взаємної зацікавленості у результативності такого співробітництва. Для цього потрібно уявити сутність, основоположні засади, які закладені при формуванні фіскальної політики кожної з країн економічної взаємодії. Аналізуючи фіскальну політику Китаю варто зазначити, що китайський уряд має сильний вплив на економіку. Однак цей вплив знаходить свій прояв у експансіоністській або стимулюючій фіскальній політиці (англ. *Expansional fiscal policy*). Вона проявляється у заходах уряду, спрямованих на збільшення державних закупівель чи скороченні чистих

податків або ж запроваджується з метою виходу країни з економічного спаду. Фіскальна функція китайської податкової системи зорієнтована на створення сприятливого підприємницького середовища. Актуально провести аналіз фіскальної політики Китаю, який ілюструє структуру дохідної і видаткової сторін бюджету [14].

Основу державного бюджету Китаю складає загальний державний бюджет. Він включає доходи та витрати центрального уряду та місцевих органів влади, а також трансферти від центрального уряду місцевим органам влади. У 2022 році до державного бюджету Китаю надійшло 22,8 трлн юанів (3,4 трлн дол. США). Видатки бюджету за вказаний період становили 26,2 трильйона юанів (3,9 трлн дол. США). Результатом періоду став дефіцит бюджету 3,4 трильйона юанів (505 мільярдів доларів США) [15] (табл. 1).

На рис. 1 представлена діаграма, що ілюструє розподіл державного бюджету Китаю в розрізі статей.

Як бачимо, пріоритетним напрямком фінансування в фіскальній політиці Китаю залишається освіта. Освіченість, грамотність населення відкриває нові перспективи в економічному зростанні. Звернемо увагу на зведений бюджет України за період з 2011 по 2023 рр. (табл. 2).

Наведені статистичні дані свідчать про зростання дохідної і видаткової частини державного бюджету. Однак у зведеному бюджеті України присутня така складова, як кредитування, чого немає у зведеному бюджеті Китаю. Тепер проведемо аналіз видатків зведеного бюджету України в 2021 р. (табл. 3) [18].

Період 2021 року найбільш об'єктивно відзеркалює реальну картину фіскальної політики України, оскільки не спотворюється фактором військового стану.

Виходячи з наведеної інформації можемо констатувати зміщення акцентів фіскальної політики України порівняно з фіскальною політикою Китаю. Видатки державного бюджету на науку і технології, сільське господарство настільки незначні, що випадають з переліку ключових статей видатків державного бюджету України. Відсутня також стаття сільського та міського розвитку. Водночас на міжнародному ринку Україна в основному позиціонує як постачальник сільгосппродукції. Таким чином маємо неузгодженість, або скоріше недієвість фіскального інструменту податкового регулювання стосовно ключових галузей народного господарства.

Водночас за даними експертів й посадових осіб обох країн, Китай цікавлять такі ключові напрямки інвестування в Україні, як сільське господарство, переробка аграрної продукції,

Таблиця 1

Доходи і видатки бюджету Китаю за 2022 рік

Статті доходів бюджету	%	трлн дол. США	Статті видатків бюджету	%	трлн дол. США
Податок на додану вартість (value-added tax)	21	0,714	Освіта (Education)	15	0,585
Податок на прибуток підприємств (corporate Income tax)	19	0,646	Соціальне забезпечення та зайнятість (Social Security & Employment)	14	0,546
Податок на доходи фізичних осіб (individual income tax)	7	0,238	Охорона здоров'я та санітарія (Health & Sanitation)	9	0,351
Податок на споживання (consumption tax)	7	0,238	Сільське, лісове та водне господарство (Agriculture, Forestry & Water)	9	0,351
Інші податки (other taxes)	19	0,646	Сільський та міський розвиток (Rural & Urban Development)	7	0,273
Неподаткові надходження (non-tax revenue)	16	0,544	Оборона (Defense)	6	0,234
Перераховані кошти (transferred funds)	11	0,374	Транспорт (Transportation)	5	0,195
			Виплати відсотків по боргу (Debt Interest Payments)	4	0,156
			Наука і технології (Science & Technology)	4	0,156
			Енергія та навколишнє середовище (Energy & Environment)	2	0,078
			Культура, туризм та інші (Culture, Tourism, ets)	1	0,039
			Інші	24	0,936
Всього	100	3,4	Всього	100	3,9

Джерело: [17]

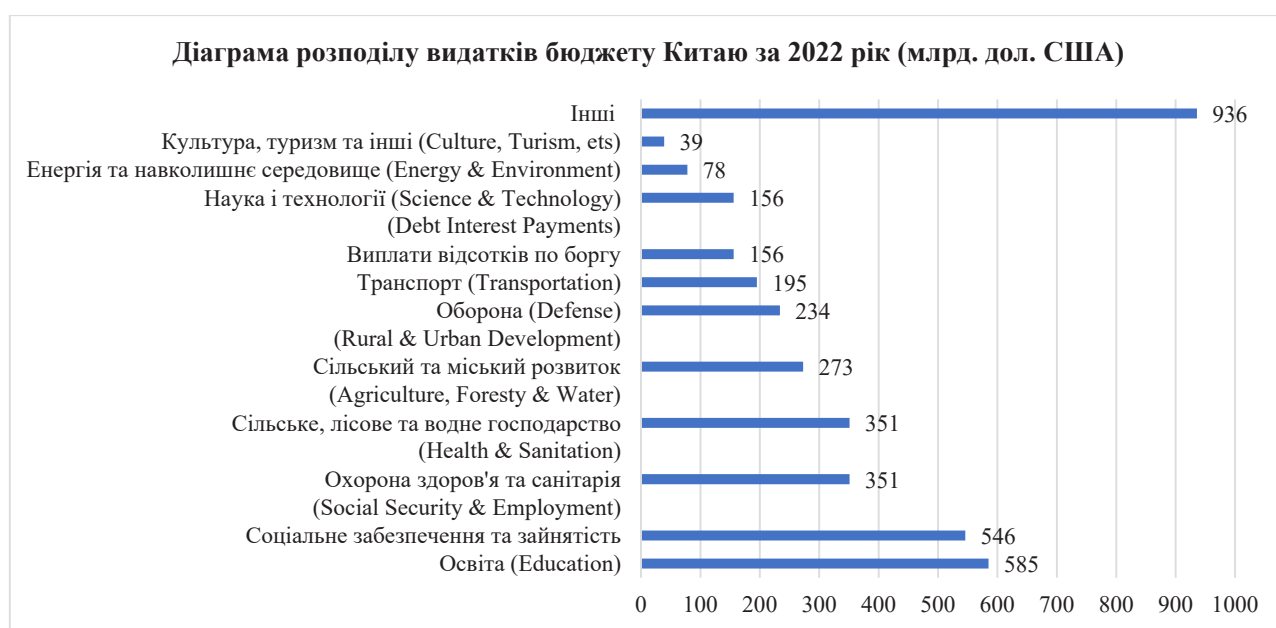

Рис. 1. Розподіл видатків бюджету Китаю за період 2022 р.

Таблиця 2

Зведений бюджет України з 2011 по 2023 рр. (млн грн)

Період	Доходи	% до ВВП	Видатки	% до ВВП	Кредитування	% до ВВП	Сальдо
2011	398553,6	30.27	416853,6	31.66	4757,9	0.36	-23057,9
2012	445525,3	31.62	492454,7	34.95	3856,3	0.27	-50785,7
2013	442788,7	30.43	505843,8	34.77	535,2	0.04	-63590,3
2014	456067,3	29.11	523125,7	33.39	4972,1	0.32	-72030,5
2015	652031,0	32.94	679871,4	34.35	3057,8	0.15	-30898,2
2016	782748,5	32.84	835589,8	35.06	1841,3	0.08	-54682,6
2017	1016788,3	34.09	1056759,9	35.43	2122,1	0.07	-42093,8
2018	1184278,1	33.28	1250173,6	35.13	1893,0	0.05	-67788,5
2019	1289779,8	32.45	1370113,0	34.47	3983,2	0.10	-84316,4
2020	1376661,6	32.82	1595289,7	38.04	5316,2	0.13	-223944,3
2021	1662242,7	30.45	1844377,7	33.78	4773,2	0.09	-186908,3
2022	2196273,3	42.31	3043499,1	58.63	-2397,9	-0.05	-844827,9

Джерело: [18]

Таблиця 3

Видатки зведеного бюджету України у 2021 р. (млн грн)

Статті видатків бюджету	Видатки		% від загальної суми
	млн дол. США	млн. грн.	
Загальнодержавні функції	6 682,70	252605,9	13.70%
у т.ч. обслуговування державного боргу	4 169,10	157591,8	8.54%
Оборона	3 373,74	127527,3	6.91%
Громадський порядок, безпека, судова влада	4 660,03	176149,3	9.55%
Економічна діяльність	7 760,58	293350,1	15.91%
Охорона навколишнього середовища	280,97	10620,6	0.58%
Житлово-комунальне господарство	1 505,15	56894,5	3.08%
Охорона здоров'я	5 386,52	203610,4	11.04%
Духовний та фізичний розвиток	1 147,05	43358,4	2.35%
Освіта	8 278,16	312914,6	16.97%
Соціальний захист та соціальне забезпечення	9 718,16	367346,6	19.92%
у т.ч. соціальний захист пенсіонерів	5 607,10	211948,4	11.49%
Усього	48 793,06	1844377,7	100.00%

портова і залізнична інфраструктура, відновлювана енергетика. Перелічені галузі відсутні в переліку статей зведеного бюджету України, хоча потребують вкладень як такі, продукція яких в перспективі може зайняти чільне місце на міжнародному ринку.

Висновки. Резюмуючи висвітлене можна констатувати, що створення сприятливого фінансового середовища як для вітчизняного так і іноземного бізнесу зводиться до:

- стабілізації податкового законодавства;
- приведення податкового навантаження до обсягу, що відповідає об'єктивним реаліям і дозволяє обходитись без податкової оптимізації;

- зв'язки податкового навантаження з соціальними програмами, які забезпечують повернення частини сплачених податків до платників через одержання ними соціальних гарантій та послуг;

- диференціювати ставки оподаткування для резидентів і нерезидентів з метою створення сприятливого інвестиційного клімату й водночас захисту вітчизняного товаровиробника;

- унеможливити уникнення від оподаткування через відповідні міри(заходи) законодавчого порядку, дотримуючись балансу підприємницької вигоди та посилюючи податкового навантаження.

Бібліографічний список

1. Kuzmin O.Y., Tsehelyk G.G., Yastrubskiy M.Y. Economic and mathematical modelling of the distribution of financial resources for research and development *Mathematical Modelling and Computing*. 2019. Vol. 6. № 2. P. 304–310.
2. Yastrubskyy M., Wang Zhongjun. Characteristics and development trends of China-Ukraine economic and trade cooperation under the «Belt and Road» initiative. *Київський економічний науковий журнал*. 2023. № 1. С. 93–102.
3. Яструбський М.Я., Тимчук Є.С. Вплив оподаткування на підприємницьку активність суб'єктів малого підприємництва: реалії та перспективи. *Сучасні питання економіки і права : збірник наукових праць / Київський міжнародний університет, Міжнародний університет бізнесу і права*. 2020. Вип. 2 (12). С. 188–193
4. Синютка Н.Г., Яструбський М.Я. Фіскальні стимули реалізації державної енергетичної політики та реформування вищої школи. *Бізнес Інформ*. 2017. № 7. С. 214–219.
5. Kuzmin O.Y., Stanasiuk N.S., Yastrubskiy M.Y., Mohylevska O.Y., Artiushok V.S. Industrial potential: assessment, modeling and administration under the condition of sustainable development. *Науковий вісник Національного гірничого університету*. 2020. № 6. С. 128–135.
6. Yastrubskyy M., Wu Kaikun. Commercialization of the results of innovative activity of joint Ukrainian-Chinese enterprises. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Серія «Проблеми економіки та управління»*. 2023. Т. 7. № 1. С. 96–106.
7. Крисоватий А.І., Луцик А.І. Податки і фіскальна політика : навчальний посібник. Тернопіль, 2003. 312 с.
8. Макконнелл К.Р., Брю С.Л. Экономикс: принципы, проблемы и политика / пер. с англ. 13 изд-е. Москва : ИНФРА-М, 1999. 974 с.
9. Економічна енциклопедія : у трьох томах. Т. 3 / С.В. Мочерний та ін. Київ : Видавничий центр «Академія», 2000. 952 с.
10. Lin, Shuanglin, «China's Fiscal Policy and Fiscal Sustainability», in Ito, T. and F. Parulian (eds.), Assessment on the Impact of Stimulus, Fiscal Transparency and Fiscal Risk. ERIA Research Project Report 2010-01, pp. 77–116. ERIA [online].
11. Xiao Wang, Richard Herd. The System of Revenue Sharing and Fiscal Transfers in China Organisation for Economic Co-operation and Development 27-Feb-2013.
12. Рейтинг країн за рівнем ВВП у 2023 році: на якому місці Україна. URL: <https://money.comments.ua/ua/news/economy/reuting-krain-za-rivnem-vvp-u-2023-roci-na-yakomu-misci-ukraina-716676.html>
13. Дроботюк О. Українсько-китайське економічне співробітництво: підсумки 2010–2018 рр. URL: <https://sinologist.com.ua/drobotyuk-o-ukrayinsko-kytajske-ekonomichne-spivrobitnytstvo-pidsumky-2010-2018-rr/>
14. Ministry of Finance of the People's Republic of China. October 2023 fiscal revenue and expenditure. URL: http://gks.mof.gov.cn/tongjishuju/202311/t20231115_3916710.htm
15. Making Sense of China's Government Budget | ChinaPower Project (csis.org). URL: <https://chinapower.csis.org/making-sense-of-chinas-government-budget/>
16. Зведений бюджет України. URL: <https://index.minfin.com.ua/ua/finance/budget/cons/2021/>
17. Ministry of Finance of the People's Republic of China. URL: <http://www.mof.gov.cn/gkml/>
18. Видатки зведеного бюджету України. URL: <https://index.minfin.com.ua/ua/finance/budget/cons/expense/2021/>

References

1. Kuzmin O.Y., Tsehelyk G.G., Yastrubskiy M.Y. (2019) Economic and mathematical modelling of the distribution of financial resources for research and development. *Mathematical Modelling and Computing*, vol. 6, no. 2, pp. 304–310.
2. Yastrubskyy M., Wang Zhongjun (2023) Characteristics and development trends of China-Ukraine economic and trade cooperation under the "Belt and Road" initiative. *Kyivskiy ekonomichnyi naukovyi zhurnal*, no. 1, pp. 93–102.
3. Yastrubskyy M.Ya., Tymchuk Ye.S. (2020) Vplyv opodatkuvannya na pidpryyemnytsku aktyvnist subyektiv maloho pidpryyemnytstva: realiyi ta perspektyvy [The impact of taxation on the entrepreneurial activity of small business entities: realities and prospects]. *Suchasni pytannya ekonomiky i prava: zbirnyk naukovykh prats*. Kyivskiy mizhnarodnyi universytet, Mizhnarodnyi universytet biznesu i prava, vol. 2 (12), pp. 188–193.
4. Synyutka N.H., Yastrubskyy M.Ya. (2017) Fiskalni stymuly realizatsiyi derzhavnoyi enerhetychnoyi polityky ta reformuvannya vyshchoyi shkoly [Fiscal incentives for the implementation of the state energy policy and reform of higher education]. *Biznes Inform*, no. 7, pp. 214–219.
5. Kuzmin O.Y., Stanasiuk N.S., Yastrubskiy M., Mohylevska O.Yu., Artiushok V.S. (2020) Industrial potential: assessment, modeling and administration under the condition of sustainable development. *Naukovyy visnyk Natsionalnoho hirnychoho universytetu*, no. 6, pp. 128–135.

6. Yastrubskyy M., Wu Kaikun (2023) Commercialization of the results of innovative activity of joint Ukrainian-Chinese enterprises. *Visnyk Natsionalnoho universytetu "Lvivska politekhnika". Seriya "Problemy ekonomiky ta upravlinnya"*, t. 7, no. 1, pp. 96–106.
7. Krysovaty A.I., Lutsyk A.I. (2003) Podatky i fiskalna polityka: navchalnyy posibnyk [Taxes and fiscal policy: a study guide]. Ternopil, 312 p.
8. Makkonnell K.R., Bryu S.L. (1999) Ekonomiks: printsipy, problemy i politika [Economics: principles, problems and policies]. M.: INFRA-M, 974 p.
9. Ekonomichna entsyklopediya: u trokh tomakh (2000) [Economic encyclopedia: in three volumes]. T. 3 / S.V. Mochernyy ta in. Kyiv: Vydavnychy tsestr "Akademiya", 952 p.
10. Lin, Shuanglin, "China's Fiscal Policy and Fiscal Sustainability", in Ito, T. and F. Parulian (eds.), *Assessment on the Impact of Stimulus, Fiscal Transparency and Fiscal Risk*. ERIA Research Project Report 2010-01, pp. 77–116. ERIA [online].
11. Xiao Wang, Richard Herd. *The System of Revenue Sharing and Fiscal Transfers in China* Organisation for Economic Co-operation and Development 27-Feb-2013.
12. Reytynh krayin za rivnem VVP u 2023 rotsi: na yakomu mistsi Ukrayina? [Ranking of countries by GDP in 2023: where is Ukraine?]. Available at: <https://money.comments.ua/ua/news/economy/rejting-krain-za-rivnem-vvp-u-2023-roci-na-yakomu-misci-ukraina-716676.html>
13. Drobotyuk O. *Ukrayinsko-kytayske ekonomichne spivrobotnytstvo: pidsumky 2010–2018 rr.* [Ukrainian-Chinese economic cooperation: results of 2010–2018]. Available at: <https://sinologist.com.ua/drobotyuk-o-ukrayinsko-kytayske-ekonomichne-spivrobotnytstvo-pidsumky-2010-2018-rr/>
14. Ministry of Finance of the People's Republic of China. October 2023 fiscal revenue and expenditure. Available at: http://gks.mof.gov.cn/tongjishuju/202311/t20231115_3916710.htm
15. Making Sense of China's Government Budget | ChinaPower Project (csis.org). Available at: <https://chinapower.csis.org/making-sense-of-chinas-government-budget/>
16. Zvedeny byudzhet Ukrayiny [Consolidated budget of Ukraine]. Available at: <https://index.minfin.com.ua/ua/finance/budget/cons/2021/>
17. Ministry of Finance of the People's Republic of China. Available at: <http://www.mof.gov.cn/gkml/>
18. Vydatky zvedenoho byudzhetu Ukrayiny [Expenditures of the consolidated budget of Ukraine]. Available at: <https://index.minfin.com.ua/ua/finance/budget/cons/expense/2021/>

Стаття надійшла до редакції 27.11.2023

Zhang ShuPostgraduate Student,
Lviv Polytechnic National University
ORCID: <https://orcid.org/0009-0004-7617-7870>**Mykhailo Yastrubskyy**Doctor of Economic Science, Professor,
Professor of the Department of Management and International Business,
Lviv Polytechnic National University
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-8032-4501>

THEORETICAL AND APPLIED PRINCIPLES OF FISCAL POLICY FORMATION IN THE CONDITIONS OF THE DEVELOPMENT OF UKRAINIAN-CHINESE ECONOMIC ACTIVITY

The state exists thanks to taxpayers. Therefore, the issue of organizing the functioning of the state as an integral organism inevitably comes down to fiscal policy. Different approaches to the interpretation of the economic category "fiscal policy" are motivated by differences in the organization of the socio-economic structure of countries. However, the essence of the definitions is primarily reduced to the procedure of forming the state budget and its use depending on the set goals, which are not the same in different countries. Fiscal policy is manifested through its instruments. Considering the theoretical foundations of fiscal policy formation and their applied use, the authors focused on the experience of fiscal policy formation in China and Ukraine. The experience of building and improving China's fiscal policy is relevant in terms of its effectiveness. After all, today China's economy is considered the second largest in the world after the US economy. Half a century ago, China was classified as a developing country without any hint of a lightning-fast future. However, economic reforms and reformatting of approaches to fiscal policy have created a modern economic miracle in the form of the Chinese economic system. Over the past decade, China has been the undisputed leader in bilateral Ukrainian-Chinese trade and economic relations. Both countries are interested in developing partnerships in the economic sphere, and thus there is a need for coherence of fiscal mechanisms that would be favorable for the realization of the declared intentions. It is important to note that the interpretation of the economic category "fiscal policy" by Ukrainian scholars is more theoretical, while in the works of Chinese scholars, fiscal policy is considered in terms of its practical implementation. The above statistical, analytical and calculated data indicate that China's fiscal policy responds quickly to changes in the global economic space, similarly to changes in socio-economic life and domestic market conditions. The experience of forming and improving the Chinese fiscal policy is relevant and useful for the Ukrainian state-building.

Keywords: fiscal policy, fiscal instruments, budget revenues and expenditures, fiscal function.